

som ikke enten ere Samfærdselsforetagender, forgrenede Fabrikforetagender, Forsikringsforetagender eller Lotterier. Disse fire Slags have vi da udsondret og sagt: Efter som den almindelige Bestemmelse i §§ 6, 7 og 8 ikke uden videre lader sig bringe i Anvendelse paa disse fire Slags, saa træffe vi en Afgørelse med Hensyn til Stattens Fordeling paa Opholds- og Næringskommuner paa den Maade, at vi for Fabriksforetagender og Samfærdselsforetagender lade den i Kommunen udbetalte Arbejdsløn til Arbejderne og Funktionærer være bestemmende med Hensyn til den Andel af Halvdelen af Staten, som den paagældende Kommune skal nyde, og at vi for Forsikringsforetagender og Lotterier lade henholdsvis Præmieindtægten og de for affatte Vedsjelder indgaaede Beløb være normgivende for de paagældende Kommuner's Deltagelse i den Halvdel af Staten, som vi ville tildele Næringskommunerne. Det er det, vi have foreslaaet her, og vi ere der i fuld Overensstemmelse med hele Grundlaget for Regeringens Forslag, idet vi kun have udformet det, som er fastslaet deri, paa en saadan Maade, at det kan praktiseres uden Fortolkning og uden nogen som helst Vanskelighed paa en saadan Maade, at man maa sige, at man er kommen det virkelige Forhold saa nær som muligt. Jeg skal ikke opholde mig videre ved dette Punkt; det er altsaa den Uenighed, som er til Stede, at det ærede Flertal vil have en hel anden Fordelingsmaade indført for Bestatningen af Aktiefelskaber, hvor den mellemkommunale Bestatning kommer til at gælde, end den, som gælder om sysslede Personer, medens Regeringen har foreslaaet den samme Fordelingsmaade for at have en ensartet Bygning af Loven. Jeg kan ikke se rettere, end at den ærede Ordfører ved den af ham anbefalede Fremgangsmaade nærmer sig stærkt til det ærede Medlem for Ringkjøbing Amts 1ste Valgkreds, som forlanger, at det i det hele taget skal være Næringskommunerne, og ikke Opholdskommunerne, der skulle bestatte. Og naar den ærede Ordfører ellers ikke har villet være med til at slutte sig til det Princip, forekommer det mig, at han for Bogikkens Skyld og ogsaa, som jeg har udtalt, for Retfærdighedens Skyld ej heller bør slutte sig dertil for Aktiefelskabernes Vedkommende; thi først da ere vi paa den sikre Side og saa en Lov, som ikke lider af nogen indre Modsigelse mellem de Principper, hvorpaa den er bygget. — Hvad § 11 angaar, da er jeg der ved et af de Punkter, som jeg tillod mig at betegne som mindre væsentlige Uoverensstemmelser mellem det ærede Flertal

i Udvalget og os. Jeg kan ikke rigtig gaa ind paa disse Undtagelser; der er for mig et temmelig stærkt Misforhold mellem den Lethed, hvormed man her ønsker at gaa til at bestatte Aktiefelskaber — hvilket jeg med en god Vilje har arbejdet med til at bringe i en saadan Form, at man kunde acceptere det — og saa de krampagtige Anstrengelser, man udviklede for om muligt ganske at fritage Forbrugsforeninger, Svineslagterier og andre Andelsforetagender paa Landet, saaledes, at end ikke et Forslag fra vor Side om, at man kunde fritage de Andelsforetagender og de Forbrugsforeninger, som kun gøre Forretninger med deres egne Medlemmer, har kunnet finde en frugtbar Jordbund. Jeg synes dog, at naar man sagde, at for saa vidt de holde sig til deres egne Medlemmer, og kun disse kunde erholde Andel i Opnaaelse af Foreningernes Formaal, saa kunde de være fri for Bestatning, men vilde de gøre Forretninger fuldstændig som konkurrerende Aktiefelskaber, saa skulde de betale, at saa maatte Forslaget have kunnet finde en Baagteske, som jeg ikke tror, at det Forslag, som Flertallet har stillet, vil finde andetsteds, selv om det maatte finde det i dette Ting. Jeg antager, at man andetsteds vil foreslaa en ligesvem Bestatning af dem, hvad der ogsaa bør gøres, hvor de virke som rene Aktiefelskaber, saa meget mere som ellers Aktiefelskaber efterhånden vilde kunne etablere sig som Andelsfelskaber og blive fri for at betale Staten. Næppe bliver man vist enig om det, som her staar som Mindretallets Forslag under d. Noget lignende er Tilfældet med de gensidige Forsikringsforeninger, om hvilke jeg havde foreslaaet, at naar et Selskab kun gjorde Forretninger inden for et Amts Grænser, vilde jeg ansæ det for at være et rent Gensidighedsselskab, hvorved jeg forstaa et Selskab, som ikke er erhvervsjagende eller formuesjagende. Men det har man heller ikke villet modtage; man har sagt, at naar et Selskab ikke ejede over 50,000 Kr., skulde det være frit. Men dermed ere vi ude paa det vilde Hav; thi der kunde godt være store Selskaber, der fortjene et Par Hundrede Tusinde Kr. om Aaret, men som dog ikke byde mere end 50,000 Kr. Naar de nemlig delte Overfluddet ud mellem Medlemmerne, blev Formuen ikke større, end man selv vilde. Jeg synes nu, at mit Forslag var et saadant, som man kunde have accepteret, og at det betegnede en imødeføende Holdning fra Mindretallets Side; men da man ikke har villet modtage det, ere vi gaaede bort fra det og have kun foreslaaet at undtage de store